

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА ВОДЕ НА КОПНУ

1. Копнене воде обухватају све воде на копну. Углавном су слатке и деле се на **површинске и подземне**.
2. **Издан** је место у дубини Земље где се задржава подземна вода. **Артешка издан** је подземна вода заробљена између два вододржљива слоја стена.
3. Место где подземна вода избија на Земљину површину назива се **извор**.
4. **в ; ђ ; а ; г ; б ; д ;**
  - а) врело - јак крашки извор од кога настаје читава река;
  - б) гејзир - места где избијају врела вода и/или гасови у виду водоскока;
  - в) минерална вода - извор чија вода садржи минералне материје;
  - г) термална вода - извор воде чија температура прелази 20°C;
  - д) термоминерална вода - извор чија вода топла и садржи минералне материје;
  - ђ) бања - природно лечилиште настало на минералном извору;
5. Извори који садрже више од **1 g** минералних материја називају се **минерални извори**. Ако су топлији од **20°C** називају се **термални извори**, а ако имају и минералне материје и високу температуру, онда се називају **термоминерални** извори.
6. Речни систем **чини главна река са свим својим притокама**.
Речну мрежу **чине све реке на некој територији**.
Речни слив је **територија са које све површинске и подземне воде отичу у неки речни систем**.
7. **ђ ; д ; г ; а ; б ; в ;**
  - а) делта - тип речног ушћа где се река рачва у више рукаваца;
  - б) меандар - кривина (окука)у речном кориту код равничарских река;
  - в) река - већи водени ток у кориту које је сама издубила;
  - г) ушће - место где се река улива у другу реку, језеро, море;
  - д) естуар - потопљена речна ушћа левкастог облика;
  - ђ) развође - узвишење у копну које раздваја два слива;
8. **Т ; Т ; Т ; Н ;**
  - а) Водотоци могу бити стални, периодични и повремени. Повремени водотоци се јављају махом у пустињским пределима и називају вади(уади)у Сахари и на Арабијском полуострву и крикови у Аустралији.
  - б) Пад реке је висинска разлика између извора и ушћа или било која два места у њеном току;
  - в) Водостај је висина воде у речном кориту у односу на неку условну хоризонталну површину. Мери се водомерном летвом а изражава у см. Када вода достигне највиши водостај може доћи до поплаве.
  - г) Протицај показује колико m^3 (кубних метара) воде протекне у једној секунди кроз неко место. Изражава се у m^3/s . Највећи протицај у свету има Амазон, 209.000 m^3/s (Дунав 7.130 m^3/s).
9. **3, 5** - естуарско ушће; **1, 2, 4, 6** - делтасто ушће;
10. **Језеро** је удубљење у копну испуњено водом. **Елементи језера** су језерски басен и водена маса.

11. Када је ниво воде (језера) испод нивоа Светског мора у питању је **депресија**. Ако је ниво воде изнад а дно језера испод нивоа Светског мора то је **криптодепресија** (скривена депресија).

12. Вода у језерима може бити **слатка** (Викторијино језеро, Бајкал, Америчка језера) или **слана** (Русанда, Мртво море (286‰), Каспијско и Аралско језеро, језеро Туз (324‰)).

13. Језера се по начину настанка деле на **природна и вештачка**.

14. **б, г; ђ; а; -; в; д;**

а) Скадарско језеро - крашко језеро;

б) Бајкалско језеро - тектонско језеро;

в) Обедска бара - речно језеро

г) Балатон - тектонско језеро;

д) Бледско језеро - ледничко језеро

ђ) Палићко језеро - еолско језеро;

е) Зворничко језеро – вештачко језеро на реци Дрини;

Вулканско језеро се налази обично у кратеру вулкана. Овде није дато ни једно вулканско језеро.

15. Вештачка језера настају преграђивањем река због **добивања електричне енергије, наводњавања, потреба индустрије, снабдевања насеља пијаћом водом, ради риболова и рекреације**.

16. Мање водене површине обрасле барском вегетацијом називају се **мочваре**.

17. Највећи проценат слатке, пијаће воде налази се у: **г) леду** (око 70% резерви слатке воде на Земљи).

18. Подвучи највеће загађиваче вода: индустрија, велики градови, национални паркови, пољопривреда, танкери нафте, излетишта, биљке и животиње, ледници.

1. индустрија – отпуштање отпадних вода у технолошким процесима;

2. велики градови – канализација;

3. танкери нафте – изливање нафте приликом претакања у великим лукама;

4. пољопривреда – хемизација, вештачко ђубриво тј. превеликом употребом

агротехничких мера.

19. Пречишћавање отпадних вода може бити: **механичко, биолошко, хемијско**.

20. **Десалинизација** је процес издвајања соли из морске воде ради добијања воде за пиће. Овај процес је јако скуп а примењује се у Југозападној Азији, у пустињским пределима где влада оскудица пијаће воде.

21. Несташица воде за пиће је један од највећих проблема савременог друштва. Изражена је у многим деловима света (Африци, Централној и Југозападној Азији, Средоземљу). Становништво, пољопривреда и индустрија су највише погођени јер су највећи потрошачи воде. То може изазвати (и већ изазива) многе ратне сукобе. Често се каже да ће Трећи Светски рат избити управо због воде за пиће.

22. **ДА** Србија ће ускоро да се суочи са несташицом слатке пијаће воде због нерационалног коришћења и загађења и површинских и подземних вода.